

Universiteit
Utrecht

Sharing science,
shaping tomorrow

De Keltische Zomer 2023

*100 jaar Keltisch
in Utrecht*

PROGRAMMABOEK

100 jaar Keltisch #DeKeltischeZomer

Aan de Universiteit Utrecht wordt er al sinds 1923 onderzoek gedaan naar Keltische talen en culturen. Dit hebben we te danken aan de hoogleraar Germanistiek, Anton Gerard van Hamel, die vastbesloten was dat de Keltistiek toegevoegd moest worden aan zijn leeropdracht, omdat hij van mening was dat talen niet in afzondering bestudeerd kunnen worden.

Om ons honderdjarig bestaan feestelijk te vieren bieden wij u het minifestival De Keltische Zomer aan, boordevol interessante workshops, lezingen, films, [nieuwe publicaties](#) en muzikale verrassingen. [Wij](#) hopen dat u zo op een speelse en toch diepgaande manier kennis kan maken met de wereld van de keltistiek.

website De Keltische Zomer 2023

Van Hamel website

Programma

Vrijdag 30 juni

Locatie | Tivoli Vredenburg, Cloud 9 (Kaartje Verplicht)

Officiële Aftrap #DeKeltischeZomer met optreden Ierstalige band IMLÉ

Zaterdag 1 juli

Locatie | Universiteitsbibliotheek Utrecht Binnenstad, Drift 27, 3512 BR Utrecht
Ingang via Drift 27 of Wittevrouwenstraat 9

10.00-17.00 | Kraampjes op de binnenplaats UB

	De Eetkamer	Drift 25, 002 (ingang via Drift 27)
10.30-11.00	Lezing 100 Jaar Keltisch & Launch podcast/tentoonstelling	
11.05-11.35	Minicursus Oudfries	Workshop Kolomwiltje maken **
11.45-12.30	Lezing: Wat is een Kelt?	
14.00-15.30	Vertoning Mabinogi-ogi + gesprek YA fictie auteur Cathinca van Sprundel	Workshop Vouwalmanak maken **
15.35-16.05		Tragicomix: Branwen, een voorstelling
16.05-17.00	De Keltische Harp - een Muzikale reis	Workshop Fidchell door Asterix **

Locatie | Parnassos, Kruisstraat 201, 3581 GK Utrecht

17.30-22.00 | Grote Alumnireünie, incl. optredens, launch biografie, en pubquiz

Programmaonderdelen & Sprekers

IMLÉ & Róisín Seoighe

De Ierstalige band IMLÉ & Róisín Seoighe mengen op een vernuftige wijze de traditio-
nele Ierse zang (sean-nós) en muziek met
catchy pop, hiphop en rap. Het resultaat is
een album dat je niet meer af kan zetten,
en waar je zin van krijgt om Iers te leren,
zodat je alles extra hard kan meezingen.

NÓS Mag – *Cúis dóchais do thodhchaí an
cheoil nua-chumtha Ghaeilge i eisiúint 'IMLÉ',
bí cinnte de sin (zonder twijfel geeft IMLÉ's
album ons weer hoop voor de toekomst van
nieuwe Ierstalige muziek).*

Lezing 100 jaar Keltisch & Launch online tentoonstelling

Dr. Bart Jaski, conservator van de
Universiteitsbibliotheek Utrecht en historici-
cus van middeleeuws Ierland, en dr. Nike
Stam, docent aan de opleiding Keltisch,
nemen ons mee op een reis door de ar-
chieven van 100 jaar Keltisch in Nederland.
Hoe is de opleiding ontstaan, wie hebben
het al die tijd draaiende gehouden, en wat
doet een 'keltoloog' eigenlijk de hele dag?
Daarnaast zal tijdens deze lezing op fees-
telijk manier de online tentoonstelling over
de opleiding geopend worden!

Minicursus Oudfries

Aangezien de eerste professor Keltisch
in Nederland (Anton van Hamel) ook een
Germanist was, mag een Germanistisch
onderwerp niet ontbreken! Verrijk je ta-

lenkennis met deze minicursus Oudfries,
gedoceerd door experts Peter Alexander
Kerkhof en Han Nijdam van de Fryske
Akademy in Leeuwarden.

Workshop 1 | Kolomwijnswieltje maken (** Aanmelding verplicht)

Boekenleggers kende men in de middel-
eeuwen al, zoals het 'kolomwijnswieltje'.
Men kan kiezen uit verschillende soorten.
Deze boekenlegger wordt gemaakt van
perkament, grof linnen draad en er is keu-
ze uit diverse soorten touw of linten.

Workshop 2 | Middeleeuwse Vouwalmanak maken (** Aanmelding verplicht)

Een bijzonder en intrigerend middeleeuws
boekje is de 'gevouwen almanak'. Dit klei-
ne boekje bestaat uit een stapeltje 2, 3 of
4 keer gevouwen bladen en een kaftje van
perkament, textiel of leer. Dichtgevouwen
werd het aan de riem meegedragen.

Lezing | Wat is een Kelt

Wat is Keltisch? En wie zijn de Kelten? Dit zijn de vragen die Dr. Lars Nooij in deze lezing zal proberen te beantwoorden. Het hangt er een beetje van af wie je het vraagt. Om toch tot een antwoord te komen, zullen we een reis door de tijd moeten maken. Onze eerste stap brengt ons naar de gebieden rond de Zwarte Zee, rond het huidige Oekraïne, waar de wortels van vrijwel alle Europese talen liggen. We volgen de sprekers van deze oertaal naar Centraal Europa, waar de eerste Kelten tal van kunstschaten achterlieten, waarvan we tot op de dag van vandaag de invloeden terug zien. Even later leren we de Kelten als woeste krijgsheren kennen in Griekse en Romeinse bronnen.

Pas in de middeleeuwen kunnen we de Keltische volken via hun eigen teksten bestuderen. Kelten vind je dan nog slechts in het uiterste Westen van Europa, als Ieren, Schotten, Welshmen en Bretonnen, die zichzelf niet bewust waren van hun gedeelde oorsprong. Pas in de moderne tijd ontstond opnieuw het besef van een 'Keltische' identiteit en keert de Kelt met een vleugje romantiek terug op het wereldtoneel, terwijl de laatste Keltische talen juist in de verdrukking raken en de band tussen taal en cultuur losser wordt. Wat ons terugbrengt tot onze originele vraag: wat is Keltisch, en wie is een Kelt?

Vertoning Mabinogi-ogi &

Gesprek met Cathinca van Sprundel

In 2017 begon de Welshtalige omroep S4C met het uitzenden van de kinderserie Mabinogi-ogi. Deze serie is een doldwaze interpretatie van de middeleeuwse verhalen die samen vaak aangeduid worden als de Mabinogi. Het doel van de programmamakers was om Welshe kinderen kennis te laten maken met hun culturele erfgoed, en dit doen ze inmiddels al vijf jaar met groot succes. Wij mogen een aflevering van deze populaire serie laten zien (met Engelse ondertiteling!), om vervolgens in gesprek te gaan met kinderboekenschrijfster Cathinca van Sprundel over hoe je dat nou precies doet, middeleeuwse verhalen toegankelijk maken voor een modern en jong publiek.

Van kleins af aan was Cathinca van Sprundel (1989) verliefd op schrijven en letters. Ze verslond stapels boeken en liet zich betoveren door oude mythen en sprookjes. Haar fascinatie met de Keltische cultuur ont-

Kinderserie Mabinogi-ogi

stond toen ze in haar tienerjaren folkmuziek en Riverdance ontdekte. Tijdens haar studie Film- en Literatuurwetenschappen in Leiden schreef ze haar scriptie over de vrouwen in de vier takken van de Mabinogi. Deze Welshe verhalencollectie liet haar niet los. Jaren later en een master Journalistiek verder schreef ze haar eerste fantasyboek 'De vrouwe van Myrdin', losjes geïnspireerd op de vierde tak en later 'De held van Anwyn', een adaptatie van de eerste tak. Met haar boeken laat ze een heel nieuw publiek kennismaken met deze Middeleeuwse verhalen. Haar werk is vertaald in het Engels, Duits, Italiaans, Chinees en Turks. www.cathinca.com. Cathinca's boeken zijn te koop gedurende de dag, en ze is graag bereid ze voor je te signeren!

Studievereniging Asterix ism Tragicomix: Branwen, a new interpretation

S. V. Asterix presents our very first play performed by the wonderful people of Tragicomix!

See our version of The Second Branch of the Mabinogi! Follow along with the narrator as she tells the story of Branwen as she moves to Ireland with her new husband Matholwch. Have you always wanted to see a mountain cross the sea to Ireland to save his sister? Excitement and sensation awaits!

Workshop Fidchell (** Aanmelding verplicht)

Wanneer je tijdens de opleiding Keltisch mag beginnen met het vertalen van Oudierse teksten kom je al snel het spelletje 'Fidchell', of in het Welsh 'Gwyddbwyll', tegen. Maar wat is dat nou precies? Eigenlijk weten we dat helemaal niet zo goed. Zo

werd het spelletje vroeger nog wel eens vertaald als 'schaken' of 'dammen', maar inmiddels lijkt men hier toch vanaf te zijn gestapt. Er is dus maar weinig bekend over dit spelletje en volledig uitgewerkte spelregels zijn er eigenlijk ook niet. Dit wil echter niet zeggen dat we helemaal niets over dit spelletje weten. In deze workshop duiken we kort in de geschiedenis en de spelregels van *Fidchell*, en als we de regels eenmaal door hebben genomen kan het speelplezier beginnen!

Historische en moderne keltische harppresentatie met mini-concert

Alumnus van de opleiding Keltisch en erkend keltoloog en muzikant Dimitri Boekhoorn neemt je mee op een reis langs verscheidene Keltische harpen. In plaats van een standaard Iers-Schots-Bretons harpconcert, is dit een presentatie van verschillende historische, traditionele en moderne harpen uit Keltische landen, en een lezing over de Keltische muziekgeschiedenis, waarin veel plaats is voor de veelzijdige symboliek van de Gaelische Clairseach

met haar gouden en messing snaren, de Pictische harp, de Welse harpen met historisch darm en paardehaar... en tevens enkele andere unieke instrumenten! Meer informatie over Dimitri is te vinden op zijn website www.harpes-dimitri.eu.

Grote Alumnireünie

Voor alumni van de opleiding Keltische Talen en Cultuur wordt er op zaterdagavond een Grote Alumnireünie georganiseerd in cultureel centrum Parnassos. Hier zijn ook de huidige studenten, bijvakkers en oud-docenten uiteraard van harte welkom. De avond biedt de gelegenheid aan vele generaties Kelten om elkaar te ontmoeten en om bij te praten, maar er zal ook ruimte zijn voor een muzikaal programma en een pubquiz!

Keltische Markt

Stichting A. G. van Hamel - Boekverkoop

De Stichting A. G. van Hamel staat bekend om hun uitbundige boekverkoop. Snuffel tussen de vele boeken over Schotse, Ierse of Welse geschiedenis, of tik een taalcurriculum van één van de Keltische talen de kop!

The Celtic Shop

De beroemde Celtic Shop uit Bergen op Zoom heeft voor deze unieke gelegenheid een kraampje op de #KeltischeZomer. The Celtic Shop is gespecialiseerd in verschillende soorten Keltische producten, zoals muziekinstrumenten, sieraden en boeken, maar er is nog veel meer te vinden. Kom het zelf ontdekken!

Studievereniging S. V. Asterix & Opleiding Keltisch UU

De Studievereniging Asterix van de opleiding Keltisch zal ook een tweedehands boekverkoop houden, en daarnaast hun unieke totebags en boekenleggers te koop aanbieden – mis het niet!

Feestelijke Publicaties

Biografie Anton van Hamel, de eerste hoogleraar Keltisch

Met de uitgave *Man van Twee Werelden: A. G. van Hamel als keltoloog en germanist* wordt het 100-jarig jubileum van de leerstoel Keltisch in Utrecht gevierd en tegelijk eer betoond aan A. G. van Hamel, een baanbrekend geleerde met vele gezichten. In 1923 wordt Anton Gerard van Hamel (1886-1945) hoogleraar Germaanse taal- en letterkunde in Utrecht. Aan zijn leeropdracht wordt ook de keltistiek toegevoegd, waarmee de wetenschappelijke studie van de Keltische talen en literaturen voor het eerst een formele plek in het Nederlandse universitaire bestel verwerft. Van Hamel verbindt daarmee twee werelden met elkaar, de oudgermanistiek en de keltistiek, en zijn rol als verbinder zien we terug in zijn contacten met wetenschappers in zowel Ierland en Wales als in IJsland en Denemarken. Zijn internationale carrière beslaat de periode tussen en gedurende de twee wereldoorlogen, en wordt gekenmerkt door tegenslagen en triomfen, door arrestaties en vriendschappen, en door verguizing en bewondering.

Podcast 'Op Zoek naar de Draak', over hoogleraar Maartje Draak

“De naam is Draak, ik doe in Kelten. Gaat u zitten.” Altijd al meer willen weten over de eerste Nederlandse vrouwelijke hoogleraar Keltisch (aan twee universiteiten!) en wat ze betekend heeft voor de opleiding Keltische Talen en Cultuur? Luister dan naar de podcast Op Zoek naar de Draak! In de podcast duiken twee stagiaires, Darina Knoops en Marieke Rotman, in het leven van Maartje Draak (1907-1995), professor Keltisch en ook bekend als de befaamde Kaatje Kater uit Het Bureau van Voskuil. Ze bespreken onder andere haar levensloop, haar bijdrage aan het onderzoek naar sprookjes en Arthuristiek en haar rol als vrouw in een mannenwereld. Om een goed beeld van haar te schetsen zijn niet alleen haar eigen archieven gebruikt (recent gedoneerd aan de Universiteitsbibliotheek Utrecht), maar zijn ook veel interviews gehouden met mensen die haar goed kenden. Kom lekker luisteren en laat je in 3 afleveringen verassen door het boeiende leven van de Draak!

Online Tentoonstelling '100 Jaar Keltisch in Nederland'

Honderd jaar geleden accepteerde Anton Gerard van Hamel het verzoek van de toenmalige Rijksuniversiteit Utrecht om naast hoogleraar in de Oudgermanistiek ook hoogleraar Keltisch te worden. Wat volgde was een eeuw aan roerige ontwikkelingen, waarbij de vooruitzichten van de opleiding Keltisch niet altijd rooskleurig waren. Echter, dankzij een verscheidenheid aan

mensen die zich gedurende deze tijd onvermoeibaar heeft ingezet voor het voortbestaan van dit studiegebied in Nederland verwelkomt de UU nog ieder jaar een nieuwe groep bachelorstudenten. Maak kennis met de pionieren van Keltisch in Nederland, met de bevlogen wetenschappers die de studie én het vakgebied in Nederland van de ondergang hebben gered, en met degenen die zich nog altijd inzetten om de keltologie levend te houden.

Over de organisatie

De Keltische Zomer wordt georganiseerd door de opleiding Keltische Talen en Cultuur van de Universiteit Utrecht, in samenwerking met de Universiteitsbibliotheek Utrecht, de Studievereniging Asterix en de Stichting A. G. van Hamel voor Keltische Studies. De Stichting is opgericht in 1991 en heeft als doel de (wetenschappelijke) studie van de Keltische talen en culturen, in het bijzonder in Nederland, te bevorderen. Zij geeft onder andere het online tijdschrift

Kelten uit en beheert de internationaal gewaardeerde online bibliografie van Keltisch *Codecs*. In de Universiteitsbibliotheek Utrecht worden de archieven van hoogleraren Keltisch Anton van Hamel en Maartje Draak bewaard, die de basis vormen van de publicaties die ter ere van het honderdjarig bestaan uitgebracht worden. Met Anton Gerard van Hamel (1886-1945) begon in 1923 de universitaire opleiding van wat ook wel de keltologie of keltistiek wordt genoemd in Utrecht. De opleiding is nog steeds uniek in de Benelux en kan bogen op een 'prestigieuze traditie en wereldwijde uitstraling': de opleiding is 'sinds jaar en dag een parel op de kroon van de Universiteit Utrecht' (NVAO-rapport 31 juli 2007). In de Nationale Studenten Enquête is de waardering voor de opleiding al jarenlang bovengemiddeld hoog, zoals ook blijkt uit de verhalen van alumni. Al is de opleiding relatief klein, Keltisch mag zich laten voorstaan op een bijzondere plaats binnen de Utrechtse Geesteswetenschappen.

Mede mogelijk gemaakt door

Departement Talen, Literatuur en Communicatie (UU)

Universiteitsbibliotheek (UU)

S.V. Asterix

JAN Jong Alumnifonds

Gilles Hondius Foundation

Maartje Draakfonds & KNAW

Kattendijke Drucker Stichting

Fentener van Vlissingenfonds

Irish Embassy to the Netherlands, the Hague

Prof. Van Winterfonds

K. F. Heinfonds

Fryske Akademy

S4C - Stwnsh & Boom Cymru

Gael Linn

TG4

